

Nr 1086

Sämikielâ laahâ

Adelum Helsigist 15 peeivi juovlámáánu 2003

Ovdâskode miärádâs miäldásávt asáttuvvoo:

1 loho

Almolâš njuolgâdusah

1 §

Laavâ ulme

Taan laavâ ulmen lii turvâstid vuádulaavâst asáttum sámmilij vuoigâdovuodâ toollâd já ovdedid jieijâs kielâ já kulttuur.

Taan laavâst asáttuvvoo sámmilij vuoigâdovuodâst kevttid jieijâs kielâ tuámustoovlist já eres virgeomâhist sehe almos vääldi kenigâsvuodâin olâšuttid já ovdedid sámmilij kielâlâš vuoigâdovuodâid.

Mittomeerrin lii, et sámmilij vuoigâdovuotâ vuoigâlâš riehtijoton já šiev haldâttâhân tähiduvvoo kielâst huolâthánnáa já et sámmilij kielâlâš vuoigâdovuodah olâšuttojeh nuuvt, et toid ij taarbâš sierâ avžuuttid.

2 §

Laavâ heiviittensyergi

Virgeomâheh, moid taat laahâ heiviittuvvoo, láá:

1) Iänuduv, Aanaar, Suádigil já Uccjuuvâ kieldâi toimâorgaaneh sehe tagarij kieldâovtâstumij toimâoigraaneh, moin mii-nii täin kieldâin lii jesânin;

2) toh tuámustoovlih já staatâ pirrádâh- já páihálâšhaldâttuv virgeomâheh, moi virge- vijdodâhân ovdiibeln mainâšum kieldah ollásávt teikkâ uásild kuleh;

3) Säämi läänihaldâttâs já ton ohtâvuodâst tuáimee toimâorgaaneh;

4) sämitigge, sámmilâšašij ráđádállámkode já nuorttâlâšlaavâ (253/1995) 42 §:st uáivildum sijdâčuákkim;

5) staatâräädi vuoigâdovuodâkansler já ovdâskode vuoigâdovuodâäššialmai;

6) kulâtteijeeäššialmai já kulâtteijeevâidim- lävdikode, täsiárvuváldâlâš ja täsiárvulävdikode, tiätusyejiváldâlâš já tiätusyejilävdikode sehe ucceeblohováldâlâš;

7) Aalmugiälättâslájádâs já eennâm- tuálurâtteijei iälättâhlájádâs; sehe

8) toh staatâ haldâttâhvirgeomâheh, moh muttemocovirgeomâhin kiedâvušeh ovdiibeln mainâšum haldâttâhvirgeomâhijn joton puáttám aášijd.

Taam laavâ kalga nuávdittid meiddei puásuituálulaavâ (848/1990) já puásuituálu- asáttâs (883/1990) miäldásij haldâttâhašij kiedâvušmist toin staatâ virgeomâhijn já palgâsijn, moi virge- teikkâ toimâvijdodâhân sámuávu ubbân teikkâ uásild kulá, sehe Palgâsij ovtâstusâst.

Laavâ heivitmist finnodâhlájádâssáid já finnodâhservijd sehe ovtâskâssáid asáttuvvoo 17 já 18 §:st sehe kirholijd virgeomâháid 30 §:st.

Sierânâsnjuolgâdusah moh heiviittuvvoje sámuávuávlust láá laavâ 3 lovvoost.

3 §

Miäruštálmeh

Taan laavâst uáivilduvvoo:

1) *sämikielâin* anarâškielâ, nuorttâlâškielâ teikkâ orjâlâškielâ kevttum kielâ teikkâ válduášálii čuásáttâhjuávhu miel;

2) *sämmiláin* sämitiggeest adelum laavâ (974/1995) 3 §:st uáivildum sämmiláš;

3) *sämikuávloin* sämitiggeest adelum laavâ 4 §:st uáivildum sämikuávlu; sehe

4) *virgeomâháin* 2 § 1 já 2 momentâst uáivildum tuámustoovlih já eres virgeomâheh já palgâseh sehe Palgâsij ovtâstus.

2 loho

Kielâlâš vuoigâdvuodah

4 §

Sämmilii vuoigâdvuotâ kevtiid sämikielâ virgeomâhijn

Sämmiliist lii vuoigâdvuotâ jieijâs ääšist teikkâ ääšist, mast sun lii kuullâmnáál, kevtiid taam laavâst uáivildum virgeomâhist sämikielâ.

Virgeomâh ij uážu raijid teikkâ pietâlâid olášutmist taam laavâst asâttum kielâlâš vuoigâdvuodâid toin aggáin, et sämmiláš máttá meiddei eres kielâ, tegu suomâkielâ teikkâ ruotâkielâ.

5 §

Vuoigâdvuotâjiegganâs kielâlâš vuoigâdvuodah virgeomâhijn

Siärvušist já vuáđudusâst, mon pevdikirjekielâ lii sämikielâ, lii vuoigâdvuotâ virgeomâhijn ášástâldijn kevtiid pevdikirjekielâs hiäivulâš oosijn nuuvt, maht 4 §:st asâttuvoo sämmilii vuoigâdvuodâst kevtiid sämikielâ.

Oppälájádâsâst, mon máttááttâskielâ lii sämikielâ, lii siämmáánáál vuoigâdvuotâ kevtiid sämikielâ nuuvt tegu 1 momentâst asâttuvoo.

6 §

Sämikielâ kevttim ovdâstiämálâš toimâorganâin

Iänuduv, Aanaar, Suádigil já Uccjuuvâ kieldâi toimâorganij sämmilášjesânijn lii vuoigâdvuotâ kevtiid sämikielâ čuákkimijn

sehe pevdikiirján lohtum kirjâlâš ciálkkámušâin. Siämmáš kuáská statâlâš lãvdikudij, komiteai, pargojuávhui já toi vástideijee maangájeessânâlâš toimâorganij sämmilášjesânijd sämikuávlust, já eromášávt sämmilij kyeskee aašijd ton ulguubeln-uv. Palgâsij ovtâstus já ton stiivrâ čuákkimân uásálistee sämmiliist lii siämmáánáál vuoigâdvuotâ kevtiid čuákkimist sämikielâ.

Taan ceehist ovdiibeln uáivildum čuákkimijn kalga táárbumiell orniđ tulkkum.

7 §

Vuoigâdvuotâalmottiid sämikielâ eenikiellân viehâdâhtiätuvuáhádâhân

Sämmiliist, kiäst lii Suomâst päikki kieldâlaavâst (201/1994) uáivildum päikki kieldâ, lii vuoigâdvuotâ almottiid viehâdâhtiätuvuáhádâhân vuorkkimnáál eenikiellân sämikielâ.

8 §

Virgeomâhij tiedettem

Virgeomâheh kalgeh aalmugân čujottum tiedetmist kevtiid meiddei sämikielâ.

Virgeomâhij almottâsah, kulluuttâsah já julgâpiejâmeh sehe eres aalmugân uáivildum tiädättâsah sehe uápástuvah já aalmug kiävtun uáivildum luámáttuvah tevdimravvuidiskijn kalgeh sämikuávlust rahtuđ já adeluđ meiddei sämikielâin.

Keerrivrievti, tuámmár, kihlekode-virgâduv teikkâ ton uásâduv teikkâ kihlekode sierânâs virgâduv teikkâ toi virgeulmuu virge peeleeest adelum kulluuttâsah já tiätunaddelmeh ovtâskâs ulmuu vuoigâdvuotân kyeskee aašijn pyehtih kuittâg adeluđ kuorâttállâm miell tuše suomâkiellân, jis lii čielgâs, et sämikielâ kevttimân ij lah tárbu.

Eres ko 2 § 1 já 2 momentâst uáivildum staatâ virgeomâhijn kalgeh 1 momentâst uáivildum almottâsah, kulluuttâsah, julgâpiejâmeh já tiädättâsah sehe luámáttuvah tevdimravvuidiskijn rahtuđ já adeluđ meiddei sämikielâin talle, ko toh iänáázin kyeskih sämmilij teikkâ talle, ko toos mudoi lii mii-eromáš suujâid.

Vaaljâi já aalmugjienâstmij almottâskoor-
tah iä rahtuu sâmi-kielân, eereeb sâmitiggeest
adelum laavâ 24 §:st uáivildum almottâs-
koortâid.

9 §

*Laavah já eres asâttâsah, sehe asâttâsiä-
vuttâsah já smiättâmušah*

Eromâšávt sâmmilijđ kyeskee laavah já
eres asâttâsah sehe staatâsopâmušah já eres
Suomâ asâttâsčuágálduv äššikirjeh já tiät-
tunaddelmeh olgosadeluvvojeh meiddei sâ-
mikielâlâš jurgâlussân, ko staatâräädi teikkâ
äššioomâh ministeriö nuuvt meerriđ.
Siämmáš äšši kuáská ministeriö teikkâ staatâ
eres miärádâsâid, ravvuid, meerriđmijđ já
tiädättâsâid, moh adeluvvojeh olgos virge-
oomâh miärádâsčuágálduvâst.

Ministeriöst teikkâ staatâ komiteast, pargo-
juávhust teikkâ toid verdiddettee toimâor-
gaanâin valmâštállum já olgosadeluđ aigum
lahâiävtuttâsah já smiättâmušah teikkâ toi
čuákankiasuh olgosadeluvvojeh ministeriö
miärádâs mielđ meiddei sâmi-kielân talle, ko
toh kyeskih eromâšávt sâmmilijđ teikkâ talle,
ko toos mudoi lii eromâš suijâ.

10 §

Sâmi-kielâ kevttim virgeoomâh pargokiellân

Virgeoomâh, mon toimâm čuácá tuše
sâmmilâid, puáhtá kevttiđ pargokiellânis sâ-
mikielâ suomâkielâ paaldâst.

3 loho

Sâmikuávlust heiviüttettee njuolgâdusah

11 §

Eromâš kenigâsvuodâh

Taan laavâ 2 § 1 momentâst uáivildum vir-
geomâheh kalgeh sâmikuávlust virgâduvâin já
eres toimâpaaihijn nuávdittiđ ton lasseen, mii
12—16 §:st asâttuvvoo.

12 §

Vuoigâdvuotâ kevttiđ sâmi-kielâ virgeomâhijn

Sâmmiliist lii vuoigâdvuotâ kevttiđ valjii-
mis mielđ suomâkielâ teikkâ sâmi-kielâ vir-
geomâhijn äšástâldijn. Vuoigâdvuodâst kevt-
tiđ ruotâkielâ asâttuvvoo kielâlaavâst
(423/2003).

Siämmáš vuoigâdvuotâ lii sâmmiliist sâmi-
kuávlust ulguubeln-uv staatâ virgeomâhijn tal-
le, ko toh muttemocovirgeomâhin kiedâvu-
šeh päikkikuávlust virgeomâhist joton puáttâm
aasijđ.

13 §

*Vuoigâdvuotâ finniđ toimâttâskirje teikkâ
eres äššikirje sâmi-kielân*

Sâmmilâš äššiuásâlâžân kalga pivdemist
adeluđ äšâskuttemucâmuš, tuámu, miärádâs,
pevdikirje teikkâ eres äššikirje sâmi-kielân toi
oosij ko äšši kuáská suu vuoigâdvuodâ,
oovdâ teikkâ kenigâsvuodâ, eereeb jis lii
koččâmuš äššikirjeest, mii ij vaaikut ääši
raadhâšmân. Jis sâmmilâš äššiuásâlâš lii
kiävtâm kirjâlâvt teikkâ njálmâlâvt sâmi-
kielâ ohtâvuodâ vâldidijn ääši kiedâvuššee
virgeomâhân, kalga sâmi-kielâlâš toimâttâs-
kirje siämmáš vijdâht já siämmáálágân iä-
v-
tuigijn adeluđ nuuvt, et tom ij taarbâš sierâ
pived.

Toimâttâskirjeest kalga kuittâg adeluđ tuše
virgâlâš sâmi-kielâlâš jurgâlus, jis äššiuásáliih
lää mangâ, iäge sij lah oovtâmielâliih sâmi-
kielâ kevttimist.

14 §

*Sâmi-kielâ táidu já toos kyeskee
tohálâšvuodâvátâmusah*

Virgeoomâh kalga pargovievâ palvâlusân
vâldidijn anneeđ huolâ tast, et ton pargoviehâ
jieškote-uv virgâduvâst teikkâ eres toimâ-
pääihist puáhtá palvâlid äššigâššâid meiddei
sâmi-kielân. Virgeoomâh kalga meiddei škov-
liittâs orniimâin teikkâ eres koččâmâšân
puáttâs toimâigijn anneeđ huolâ tast, et par-
govievâst lii virgeoomâh pargoi vátâmušâi
tevdee sâmi-kielâ máttu.

Sämikielâ máátu puáhtá asáttid kielâtaáidu kyeskee tohálâšvuodâvátámuššân staatâ virgeomâhij pargoviehân lavvâin teikkâ laavâ vuáduld staatârâadi teikkâ áášánkullee ministeriö asáttássâin sehe kieldâlâš virgeomâhij pargoviehân kieldâlaavâ (365/1995) miäldâsâš oornigist, jis tággáár tohálâšvuodâvátámuš ij lavvâin tâi laavâ vuáduld asáttuu. Sämikielâ mättim kiäččo eromâš ánsun, teikkâ tot ij lah asáttum virge, toimâ teikkâ pargo tohálâšvuodâvátámuššân.

Sämikielâ máátu kyeskee tohálâšvuodâvátámušâin lii heiviittettee oosijn vyeimist, mii asáttuvvoo laavâst almossiärváduvâi pargojuávhust váttee kielâtaáidust (424/2003). Sämikielâ máátu oovdânpuáhtoo almoš kielâutkosijn adelum laavâst (668/1994) uáivildum kielâiskosâin teikkâ oopâi ohtâvuodâst toohum kielâiskosâin teikkâ ollâškovlâupuin.

15 §

Virgeomâhij kenigâsvuotâ kevtiid sämikielâ

Virgeomâheh kalgeh almottâsâin, povdii-mijn já kiirjijn, moh vuolgâttuvvojeh äššiuásálâžân teikkâ toos, kiäs laavâ miel kalga almottid ääšist, mii lii joodoost, teikkâ puátimin joton, kevtiid ääši kiedâvuššâm-kielâst sorjohánnâá vuástávaldee jieijâs kielâ, jis tot lii tiädust teikkâ čielgiimist, teikkâ kevtiid sehe suomâkielâ já sämikielâ.

Virgeomâh kalga tom sierâ pivdehánnâá, kevtiid sämikielâ västiddijn toos sämikielâin toimáttum kirjâlijd ohtâvuodâvâldimijd.

Virgeomâheh kalgeh toimâinis mudoi-uv ovdedid sämikielâ kevttim.

16 §

Sämikielâ kevttim kieldâ äššikiirjijn

Taggaar kieldâ, mast sämikielâlij uásus kieldâ aalmugist lii ovdebáá ive vuossámuu peeivi lamaš stuárráb ko ohtâ kuálmádâs, toimâorgaan kalga kevtiid meiddei sämikielâ tagarijn pevdikiirjijn já eres äššikiirjijn, moh iä adeluu ovtâskâs äššiuásálâžân já moin lii almos merhâsume. Eres-uv kieldâ toimâorgaan kalga kevtiid sämikielâ tágarijn äššikirjijnis nuuvt jiddáht ko tobdâ táárbu.

17 §

Finnodâhlájádâsah sehe staatâ teikkâ kieldâ omâstem finnodâhseervih

Staatâ finnodâhlájádâs sehe taggaar palvâlus pyevtitteijee finnodâhservi, mast staatâst teikkâ oovtâ teikkâ maangâ 2 § 1 moomeent 1 saajeest uáivildum kieldâst lii meridemvâldi, kalga sämikuávlust adelid taan laavâst vaattum kielâlâš palvâlusâid já tiedettid aalmugân meiddei sämikielân toomâ šlaajâ já äššiohtâvuodâ vaattâm vijdesvuodâin já vuovvijn, mon oleslâžžân árvuštâldijn ij pyevti anneed finnodâhlájádâs teikkâ finnodâhseervi peelest hiäivuttemin. Ko staatâ finnodâhlájádâs tipšo virgeomâhpargo toos heiviittuvvoo, mii taan laavâst asáttuvvoo virgeomâhist.

18 §

Ovtâskâs kielâlâš palvâlemkenigâsvuotâ

Jis almos haldáttâhpargo lii lavvâin teikkâ laavâ vuáduld asáttum ovtâskâsân, tom kuáskâ pargo tipšodijn sämikuávlust tot, mii taan laavâst asáttuvvoo virgeomâhist. Jis tággáár pargo vuástávaldee sämikuávlust miärášuvâ virgeomâh miärádâs teikkâ eres toomânpieijâm teikkâ virgeomâh já vuástávaldee koskâsâš sopâmuš vuáduld, kalga virgeomâh visásmittid, et pargo tipšodijn adeluvvoo taan laavâ miäldâsâš kielâlâš palvâlem. Taam kalga meiddei visásmittid talle ko virgeomâh addel eres ko almos haldáttâhpargo ovtâskâs tipšomân sämikuávlust, jis taan laavâ vaattâm palvâlemtääsi toollâm tom váátá.

4 loho

Vuoigâdvuotâ tulkkuumân já jurgâlmân

19 §

Vuoigâdvuotâ tulkkuumân

Ko taan laavâ ooleest kiävttoo ääši njálmâlâš kiedâvušmist sämikielâ, kalga ääši kiedâvuššâm viggâđ adeluđ sämikielâ táidusâš pargee pargon. Jis virgeomâhist ij

lah taggaar sāmikielâ táidusâš pargee, kote puávtáččij kiedâvuššâđ ääši, kalga virgeoomâh ornid nuuvtá tulkkum, jis sun jieš ij huolât tulkkuumist.

20 §

Vuoigâdvuotâ toimâttâskirje já eres äššikirje jurgâlmân

Jis haldâttâhääšist, haldâttâhlaavâkevttim-ääšist teikkâ rikosääšist ášáskuttemucâmuš, tuámu, miärádâs, pevdikirje teikkâ eres äššikirje lii rahtum suomâkielân teikkâ ruotâkielân, kalga virgeoomâh adelid sâmmilâš äššiuásálâžân suu pívdemist nuuvtá virgâlâš sāmikielâlâš jurgâlus tain äššikiirijn ton uásild ko äšši kuáská suu vuoigâdvuotâ, oovdâ teikkâ kenigâsvuotâ, eereeb jis lii koččâmuš taggaar äššikirjeest, mii ij vaaikut ääši raadhâšmân. Jurgâlus kalga lohtuđ toimâttâskiirján teikkâ eres äššikiirján.

Jis virgâlâš jurgâlusâst lii jurgâlemfeilâ, kalga virgeoomâh tivvood tom, jis tivvoo ij lah čielgâsávt tárbuttem. Sâmmilâš äššiuásálâžân kalga talle adeluđ tiivvum toimâttâskirje nuuvtá.

21 §

Vuoigâdvuotâ finniđ jurgâlus sāmikielâ toimâttuvâst

Virgeomâhist, kote taan laavâ vuáduld kalga adelid toimâttâskirjestis sāmikielâlâš jurgâlus teikkâ sāmikielâlâš toimâttâskirje, lii vuoigâdvuotâ finniđ jurgâlus sāmikielâ toimâttuvâst, jis jurgâlus ij lah mudoi vuohâsávt finniimist. Siämmáanáálá lii virgeomâhist vuoigâdvuotâ finniđ toimâttuvâst suomâkielâlâš jurgâlus toos sāmikielân kuoddu äššikirjeest.

22 §

Ovdâsvástádâsvuotâ jurgâlmist teikkâ tulkkuumist šoddâm koloin

Jis staatâ virgeoomâh kalga adelid teikkâ toimâttid äššiuásálâžân toimâttâskirje teikkâ äššikirje sāmikielân teikkâ sāmikielâlâš jurgâlussân teikkâ kalga kevttid tulkkum,

vástid staatâ sāmikielâlâš toimâttâskirje ráhtimist teikkâ jurgâlmist teikkâ tulkkuumist šoddâm koloin.

Kieldâ, kieldâovtâstume teikkâ pispekodde teikkâ servikodde vástid 4—6, 12, 13, 15, 16 já 30 §:st uáivildum toimâttâs- teikkâ eres äššikirje ráhtimist teikkâ jurgâlmist sehe tulkkuumist šoddâm koloin.

23 §

Jurgâlus haahâm äššigâs kuástádâssáin

Jis staatâ, kieldâ teikkâ kieldâovtâstume virgeomâhân teikkâ kirholâš virgeomâhân lii kuoddu sāmikielâlâš äššikirje, veikkâ äššigâsâst ij lah vuoigâdvuotâ kevttid sāmikielâ ton virgeomâhist, kalga virgeoomâh táarbumield haahâđ äššigâs kuullâm maŋa suu kuástádâssáin äššikirjeest jurgâlus virgeomâhist kevttum kielân.

5 loho

Kielâlâš vuoigâdvuotâid ovdedeijee tooimah

24 §

Virgeomâhij kenigâsvuotâ olášuttiđ kielâlâš vuoigâdvuotâid

Virgeomâheh kalgeh toimâinis jiešrádálávt anneed huolâ tast, et taan laavâ turvim kielâlâš vuoigâdvuotâh tuodâi olášuveh. Tot kalga čäittid ulmuid et tot palvâl meiddei sāmikielân.

Virgeoomâh puáhtá adelid pyereeb-uv kielâlâš palvelus ko taan laavâst váttoo.

25 §

Páhlâlâš virgerijjâvuotâ já luovvim pargoost sāmikielâ tááidu haahâm várás

Ovdiibel 2 § 1 momentâst uáivildum staatâ taggaar virgeoomâh virgealmast, kiän virgeviđdodâh lii ollásávt sāmikuávlust, lii vuoigâdvuotâ, jis suu virgekoskâvuotâ taan virgeoomâh palvâlusâst lii pištâm ucemustáá

ive, finnid pálháláš virgerijjâvuodâ virgepargoidis hoittáámân taarbâšláš sámi kiela tááidu uázžum várás. Taggáár virgeomâh pargest lii siämmái iävtuigijn vuoigâdovuotâ finnid rijjâvuodâ pargoost siämmáa uáivilân.

Ovdiibeln 2 § 1 momentâst uáivildum kiela teikkâ kielaovtâstume já taggaar 2 § 1 moomeent 2 já 3 saajeest uáivildum staatâ virgeomâh pargei, mon virgeviđoduvâst uási lii sámi kuávlust, sehe Palgâsij ovtâstume pargojuávhun kullei puáhtá miedettid pálháláš virgerijjâvuodâ teikkâ pargoost luovvim virgepargoidis hoittáámân taarbâšláš sámi kiela tááidu hahâmân, jis suu palvâlus-koskâvuotâ taan pargoadeleijee palvâlusâst lii pištâm ucemustáa ive. Staatâräädi asáttâssáin puáhtá asáttid eres virgerijjâvuodâ tai pargoost luovvim iävtuin.

Virgerijjâvuodâmiärdâs teikkâ pargoost luovvim kyeskee miärdâs iähtun puáhtá asáttid, et pargee taha virgeomâhain kirjáláš sopâmuš tast, et sun parga virgeomâh palvâlusâst sámi kuávlust virgeluámu teikkâ pargoost luovvim maŋa tiädu ääigi, mii ij uázú lede kuhheeb ko ohtá ihe. Sopâmušân puáhtá valduđ miärdâs tast, et pargee máksá virgeomâhân, jis sun sooppum ääigist ciálkká jieijâs luovâs teikkâ jis sun ciálkkoo luovâs suu jieijâs suujâ eereeb puácuvuodâ keezild, enâmustáa njuolgist kielâškovliittâs keezild šoddâm koloi stuárusii sopâmušsááhu.

26 §

Sámikielâ toimáttâh

Sámikielâ jurgâlem já eres taan laavâst asáttum pargoi várás lii sámitiggeest sámi kiela toimáttâh, mii kalga lede sámi kuávlust.

Sámikielâ toimáttuvâst asáttuvvoo tärhibeht staatâräädi asáttâssáin.

27 §

Sámikielâ išedeijee

Säämi läänihaldáttâsâst sehe staatâ pirrâdâh- já páihálášhaldáttuv virgeomâhist puáhtá sámi kuávlust lede sámi kiela išedeijee. Išedeijee palvâlusah láá äššigâsân nuuvta.

28 §

Kocceem já vakšum

Jyehi virgeomâh kocá jieijâs toimâsyergist taan laavâ nuávdittem.

Sámitigge čuávu taan laavâ heiviittem já puáhtá adelid avžuumiđ kielâlahâasáttâsân lohtâseijee koččâmušâin sehe toohâđ iävtuttâsâid puástuvuodâi tivomân, maid huámmáš.

29 §

Čielgiittâs

Sámikielâ toimáttâh addel oovtâst sámitige asáttâm säämi kielâraadijn vaaljâpojij mielđ sámitiigân čielgiittâs sámi kiela kyeskee lahâasáttâs heivitmist sehe sámmilij kielâláš vuoigâdovuodâi olášumeest já kielâtile ovdánmist tade mielđ ko staatâräädi asáttâssáin tärhibeht asáttuvvoo.

Staatâräädi kielâlahâasáttâs heiviittâs kyeskee čielgiittâsâst asáttuvvoo kielâlaavâst.

6 loho

Sierânâs njuolgâdusah

30 §

Kirholiuh virgeomâheh

Mii taan laavâst asáttuvvoo sámi kiela kevttimist staatâ virgeomâhist, heiviittuvvoo meiddei äššiuásálij kevttim kielân sehe kielân mii kiävttoo toimáttâskiirrijn já eres äššikiirrijn Oulu pispekode tuámukapittâlist já toin kirkkohiärrávirgâduvâin, moi toimâviđodâhân sámi kuávlust teikkâ uási tast kulá, jis äšši ij lah taggaar, et kirkkolaavâ (1054/1993) mielđ kiäččoo ton lemin kirho jieijâs äšši, sehe ortodoksâláš kirkkokode Oulu pispekode kansliast.

Mii taan laavâ 1, 4, 5, 8, 20 já 24 §:st asáttuvvoo, heiviittuvvoo siämmáanáál evange-liláš-luteriláš kirho Iänuduv, Aanaar, Uccjuuvâ já Suádigil servikuddiđ, jis äšši ij lah taggaar, et kirkkolaavâ mielđ tot kiäččoo lemin kirho jieijâs äšši, sehe ortodoksâláš kirkkokode Säämi servikoodân.

31 §

Staatâ ekonomâlâš ovdâsvástádâš

Staatâ budjetân kalga vâldid meriruudâ staatâtorjuid kieldâid, servikuddijd, sâmi-kuávu palgâsâid sehe 18 §:st uáivildum ovtâskâssâid taan laavâ heivitmist šaddee eromâš lasekoloi luávdimân.

32 §

Sämikielâ sajattâh motomijn haldâtâhsuor-gijn

Sämmilij vuoigâdovuodâst finnid vuáduškovlâ- já eres máttááttâš jieijâš eenikielân, sâmi-kielâ máttááttâšast sehe sâmi-kielâst máttááttâškiellân, oppâamnâsin já tutkâm-kiellân asâttuvvoo sierâ.

Sämmilij vuoigâdovuodâst finnid peivikiäju jieijâš eenikielân asâttuvvoo párnâi peivikiäjust adelum laavâst (36/1973).

Taan laavâ 2 § 1 momentâst uáivildum virgeomâheh kalgeh nuávdittid taan laavâ njuolgâdusâid ko heiviitteh pyeccee sajaduvâst já vuoigâdovuodâin adelum laavâ (785/1992) já sosiaalhuolâttâš äššigâš sajaduvâst já vuoigâdovuodâin adelum laavâ (812/2000).

33 §

Tärhibeh njuolgâdusah

Tärhibeh njuolgâdusah taan laavâ olášutmist adeluvvojeh staatâräädi asâttâssâin.

Helsingist 15 peeivi juovlâmáánu 2003

Täsivääldi President

TARJA HALONEN

7 loho

Vuáimánšoddâm já sirdâšumnjuolgâdusah

34 §

Vuáimánšoddâm

Taat laahâ šadda vuáimán 1 peeivi uddâivemáánust 2004 já toin komettuvvoo laahâ sâmi-kielâ kevttimist virgeomâhijn 8 peeivi njuhčâmáánust 1991 adelum laahâ (516/1991) toos maŋeláá toohum nubâstusâidiskijn.

Ovdil taan laavâ vuáimánšoddâm puáhtá riemmâd ton olášuttem vaattâm toimâid.

Taat laahâ almostittoo Suomâ asâttâščuágâlduvâst meiddei anarâš-, nuorttâlâš- já orjâlâškielâlâš jurgâlussân.

35 §

Sirdâšemnjuolgâdusah

Eres laavâst teikkâ asâttâšast mainâšum čujottâš tain lavvâin komettum sâmi-kielâ kevttimist virgeomâhijn adelum laahân kiäččoo, et laavâ vuáimánšoddâm maŋa uáivild čujottâš taan laahân.

Ovdil taan laavâ vuáimánšoddâm jotonpiejum äššijd heiviittuvvojeh ain-uv taam laavâ vuáimán šodâdijn njuolgâdusah, moh lijji vyeimist, jis virgeoomâh ij äššiuásâlij vuoigâdovuodâ já oovdâ juurdâštijn meerrid eres.

Vuoigâdovuodâminister *Johannes Koskinen*